

ХІРУРГІЯ ТА АКУШЕРСТВО

УДК: 619:618:636.4:618.11-006

МЕТОДИ ТЕРАПІЇ СВИНОМАТОК ПРИ ФОЛІКУЛЯРНИХ КІСТАХ ЯЄЧНИКІВ

Харенко М.І., Гребеник Н.П.

В статті наведено результати досліджень методів терапії свиноматок при фолікулярних кістах. Ефективним методом терапії свиноматок з фолікулярними кістами є внутрішньом'язеве введення протягом 10 діб (один раз на добу) прогестерону, а на 11 та на 18 добу внутрішньом'язево естрофан, у дозі по 2 мл.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Свинарство – національна галузь сільськогосподарського виробництва в Україні, але у ній за останні роки відбувся істотний спад. Відродження галузі свинарства та подальше прибуткове її ведення дозволить забезпечити потреби населення повноцінними продуктами харчування [1].

Кістозне ураження яєчників – це проблема, яка залишається актуальною у ветеринарній медицині. Щодо тварин, то даній патології найбільше уваги в різні часи приділялося самкам крупних тварин (корова, кобила, верблюдиця), що пояснюється можливостями пальпаторного доступу до статевих залоз (ректальне дослідження) [2-4]. У самок дрібних тварин, в тому числі і у свиноматок, цій проблемі присвячені поодинокі науково-практичні повідомлення [5-8].

По-перше, це пояснюється короткостроковим терміном використання самок цих видів тварин; по-друге, відсутність ефективних методів діагностики і пальпаторного доступу до яєчників; а по-третє, відсутність економічної зацікавленості у господарів тварин і, мабуть, значні витрати на проведення терапевтичних заходів, які вважаються не виправданими та відсутність достатнього арсеналу цих заходів у практичній діяльності лікарів ветеринарної медицини (роздавлення кіст, оваріоектомія, пункція кіст та деякі консервативні методи, які включають різні шляхи введення в організм самок біологічно активних речовин) [9].

Аналіз існуючих досліджень і публікацій. За останні 30 років у працях багатьох відомих науковців досягнуто значних успіхів у розв'язанні проблем, запропоновано різні методи діагностики і лікування. Взаємозв'язок кістозного переродження фолікулів в яєчниках з гормональною активністю інших ланок ендокринної системи продовжує залишатися мало вивченим. За даними М.І. Харенка (1999) у основних свиноматок кісти яєчника реєстрували у 13,3-20 % випадків [7]. За іншими даними [8] кісти були досліджені у 16,6 %. Незважаючи на те, що цій патології присвячено велику кількість досліджень, деякі питання до кінця залишаються не вирішеними.

Мета нашої роботи полягала у розробці ефективного методу терапії при фолікулярних кістах яєчників у свиноматок.

Матеріали і методи. Дослідження проводили в спецгоспі ТОВ «Ряснянське» Краснопіль-

ського району на 30 свиноматках з клінічним станом – німфоманія. Тварин піддавали ректальному дослідженню, після підтвердження діагнозу на фолікулярну кісту було сформовано 3 групи свиноматок (одна контрольна та дві дослідних) по 10 голів у кожній.

У контрольних груп свиноматок застосовували роздавлення кіст.

У першій дослідній групі застосовували протягом 10 діб внутрішньом'язево (один раз на добу) по 20 мг прогестерону, а на 11 та на 18 добу, внутрішньом'язево вводили естрофан, у дозі по 2 мл.

У другій дослідній групі застосовували протягом 10 діб внутрішньом'язево (один раз на добу) по 20 мг прогестерону, а на 11 та на 18 добу внутрішньом'язево вводили естрофан, у дозі по 2 мл.

Результати досліджень. Результати проведених нами досліджень показали (табл. 1), що у контрольній групі, де проводили роздавлення кіст 60 % свиноматок проявили охоту після проведеного курсу терапії, з них 50 % запліднилися від першого осіменіння, охоту не проявили 40 % свиноматок, з них 20 % свиноматок залишилися з кістами. Середній строк приходу самок в охоту 26,4±0,4 діб. Отримано 8,8±0,37 поросят на опорос. У першій дослідній групі, де застосовували протягом 10 діб внутрішньом'язево (один раз на добу) по 20 мг прогестерону, а на 11 та на 18 добу, внутрішньом'язево вводили естрофан, у дозі по 2 мл, 80 % свиноматок проявили охоту після проведеного лікування, 70 % свиноматок запліднилися від першого осіменіння, охоту не проявили 20 % свиноматок, і 10 % залишилися з кістами. Середній строк приходу самок в охоту 19,7±0,5 діб. Отримано 10,0±0,31 поросят на опорос.

Кращий ефект було отримано у другій дослідній групі при застосуванні протягом 10 діб внутрішньом'язево (один раз на добу) по 20 мг прогестерону, а на 11 та на 18 добу, внутрішньом'язево вводили естрофан, у дозі по 2 мл. Після проведеного курсу терапії 90 % свиноматок проявили охоту і запліднилися від першого осіменіння. Охоту не проявили 10% свиноматок. При ректальному дослідженні кісти яєчників не були виявлені. Середній строк приходу самок в охоту 18,2±0,6 діб. Було одержано 10,7±0,33 поросят на опорос.

Таблиця 1.

Методи терапії свиноматок при фолікулярних кістах яєчників

№ групи	Методика обробки	Кількість свиноматок у групі	Проявили охоту після проведеного курсу терапії, к-ть / %	Середній строк приходу самок в охоту (дів)	Охоту не проявили за 30 дів, к-ть / %	Залишилися незаплідненими після осіменіння, к-ть / %	Запліднилися від 1-го осіменіння, к-ть / %	Отримано поросят на опорос, гол.	Залишилися з кістами на 31-у добу та рецидиви кіст, к-ть / %
Контрольна	Роздавлювання кіст	10	6/60	26,4±0,4	4/40	1/10	5/50	8,8±0,37	2/20
I	Протягом 10 дів внутрішньом'язево (один раз на добу) по 20 мг прогестерону, а на 11 та на 18 добу, внутрішньом'язево вводили естрофалан, у дозі по 2 мл.	10	8/80	19,7±0,5	2/20	1/10	7/70	10,0±0,31	1/10
II	Протягом 10 дів внутрішньом'язево (один раз на добу) по 20 мг прогестерону, а на 11 та на 18 добу внутрішньом'язево вводили естрофан, у дозі по 2 мл.	10	9/90	18,2±0,6	1/10	-	9/90	10,7±0,33	-

Естрофан фірми АТ «Біовета» та Естрофалан фірми ВАТ «Укрзооветпромстач» – це два аналоги простогландину F2α, які застосовують для блокування прогестеронового фону та лізису жовтих тіл яєчників. Простогландини – виконують важливу роль в регуляції статевої функції самок сільськогосподарських тварин. Їх використовують для синхронізації охоти, овуляції, родів, розсмоктування персистентного жовтого тіла, кіст яєчників [10].

Прогестерон фірми ВАТ «Біофарма» – гестагенний препарат, застосовують внутрішньом'язево, для гальмування і синтезу гонадотропнів.

Висновки. 1. Кістозне ураження яєчників у свиноматок є актуальною проблемою, яка призводить до неплідності, вибракування свиноматок та завдає значних економічних збитків господарствам.

2. Ефективним методом терапії свиноматок з фолікулярними кістами є внутрішньом'язеве введення протягом 10 дів (один раз на добу) прогестерону, а на 11 та на 18 добу внутрішньом'язево естрофану, у дозі по 2 мл.

3. Роздавлювання кіст яєчників при ректальному дослідженні у свиноматок з фолікулярними кістами дозволяє досягти позитивного терапевтичного ефекту лише у 50 % випадків (запліднилися від першого осіменіння).

Література

1. Підтереба О.І. Оперативний прогноз рентабельного виробництва свинини / О.І. Підтереба, С.Ю. Смыслов // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2006. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 159-161.
2. Дюльгер Г.П. Восстановление плодovitости у коров при кистах яичников: автореф. дисс... канд. вет. наук: спец. 16.00.07 «Ветеринарное акушерство» / Г.П. Дюльгер. – Воронеж, 1989. – 22 с.
3. Смушков В.Б. Лечение коров с кистами яичников новокаином: автореф. дисс... канд. вет. наук: спец. 16.00.07 «Ветеринарное акушерство» / В.Б. Смушков. – Ставрополь, 1979. – 17 с.
4. Турков В.Г. Гипофизарно-гонадные эндокринные взаимоотношения у коров с кистами яичников и разработка метода гормональной терапии: автореф. дисс... канд. вет. наук: спец. 16.00.07 «Ветеринарное акушерство» / В.Г. Турков. – Воронеж, 1984. – 22 с.
5. Болезни свиноматок и хряков-производителей / [Черкасова А.В., Данилко Л.М., Пономарева М.И. и др.]. – К.: Урожай, 1978. – 116 с.
6. Мороз И.Г. Бесплодие свиней и его профилактика: автореф. дисс... доктора вет. наук: спец. 16.907 / И.Г. Мороз. – Воронеж, 1970. – 38 с.
7. Харенко М.І. Морфофункціональні зміни в організмі неплідних свиноматок / М.І. Харенко // Вісник агр. науки. – К., 1999. – № 4. – С. 41-43.
8. Вощенко І.Б. Діагностика і профілактика неплідності основних свиноматок: автореф. дис. ... канд. вет. наук: спец. 16.00.07 «Ветеринарне акушерство» / І.Б. Вощенко. – К., 2003. – С. 4-16.
9. Фізіологія, патологія та біотехніка відтворення свиней / [Харенко М.І., Хомин С.П., Краєвський А.Й. та ін.]. – Суми, 2010. – 412 с.
10. Чомаев А.Д. Регуляция воспроизводительной функции коров простагландинами / А.Д. Чомаев, Ч.Б. Колодиев // Ветеринария. – 2003. – №1. – С. 17-18.